

DAGVAARDING IN KORT GEDING

Heden, de

tweeduizend en twee

TEN VERZOEKE VAN:

I De rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging SPAKENBURGSE VISHANDELSVERENIGING, gevestigd te Bunschoten;

II HILLEBRAND DE GRAAF, wonende te Bunschoten, handelend onder de naam "H. de Graaf;

III De vennootschap onder firma FA. A. DE GRAAF EN ZONEN, gevestigd te Bunschoten;

IV De vennootschap onder firma V.O.F. HOPMAN'S ZEEVISHANDEL, gevestigd te Bunschoten,

allen te dezer zake domicilie kiezende te Soest aan de Vredehofstraat 15 (postbus 318, 3760 AH) ten kantore van Van der Goen Advocaten, van wie mr. B. van der Goen als advocaat optreedt, alsmede te Haarlem aan de Jansweg 48 (2001 BE HAARLEM) ten kantore van de advocaat en procureur mr. J.P. van Vulpen, die ten deze tot procureur wordt gesteld en als zodanig zal optreden;

Heb ik,

GEDAGVAARD:

de vennootschap met beperkte aansprakelijkheid HDC UITGEVERIJ ZUID B.V., kantoorhoudende te Haarlem aan de Oudeweg 12 (2031 CC), aldaar aan dat adres mijn exploitatiede, sprekende met en afschrift dezes latende aan:

OM:

op tweeduizend en drie uur, in persoon dan wel vertegenwoordigd door een procureur, te verschijnen ter terechtzitting van de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Haarlem, alsdan aldaar rechtsprekende in kort geding in het gerechtsgebouw aan de Jansstraat 81 te Haarlem (2011 RW),

MET AANZEGGING:

dat bij verschijning in kort geding gedaagde een vast recht van € 193,00 verschuldigd zal worden aan de griffier van de Rechtbank Haarlem, welk vast recht verminderd wordt indien gedaagde on- of minvermogend is in de zin van de Wet op de Rechtsbijstand, na overlegging aan de griffier van een verklaring omtrent inkomen en vermogen, af te geven door de burgemeester van de gemeente van de woonplaats van de gedaagde;

MET UITDRUKKELIJKE VERMELDING:

dat indien gedaagde niet in persoon of vertegenwoordigd door een procureur op de zitting verschijnt en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten in acht zijn genomen, de Voorzieningenrechter verstek tegen hem zal verlenen en de vordering zal toewijzen, tenzij deze hem onrechtmatig of ongegrond voorkomt;

TENEINDE:

alsdan namens mijn rekwiranten als eisers in kort geding te horen eis doen en concluderen als volgt:

1. Eiseres sub I — verder te noemen: “SVV” — is de belangenvereniging van visdetailhandelaren uit Bunschoten met meer dan 100 leden. Deze bezit volledige rechtsbevoegdheid en legt zich volgens de statuten en ook metterdaad toe op de behartiging van de belangen van de visdetailhandel in de gemeente Bunschoten (hieronder valt ook Spakenburg). Mede gezien het feit dat het overgrote deel van de visdetailhandel in genoemde gemeente bij de SVV is aangesloten moet deze als voldoende representatief worden geacht ter bescherming van het collectieve belang in rechte op te kunnen treden.
2. Eisers sub II t/m IV zijn detailhandelaren in vis en visprodukten, allen gevestigd te Bunschoten en lid van SVV.
3. Gedaagde – verder te noemen “HDC” – is uitgeefster van Dagblad De Gooi- en Eemlander, een regionaal dagblad dat in Gooi- en Eemland en omstreken verspreid wordt.
4. Op 8 november jl. verscheen op de voorpagina van Dagblad De Gooi- en Eemlander een artikel onder de kop “*Gratis cocaïne voor personeel*” van de hand van mevrouw Petra Messelink-de Groot (**productie 1**) waarin onder meer de volgende passages voorkwamen:

Visbedrijven in Bunschoten-Spakenburg geven kinderen vanaf veertien jaar cocaïne om hen tijdens de veelal zwarte uurtjes op zaterdag harder te laten werken. Er zijn ook visbazen die hun personeel, inclusief de kinderen, na afloop van het werk bij wijze van rondje van de zaak een lijntje coke aanbieden.

En:

Dat volwassen werknemers in de visindustrie in het dorp regelmatig een lijntje coke snuiven om maar zoveel mogelijk uren per week te kunnen draaien, is al informeel bekend. Dat ook kinderen cocaïne krijgen, was nog niet eerder naar buiten gekomen.

En:

Gemeentevoorlichter Dick van Twillert bevestigt namens burgemeester Groen dat visboeren jongeren cocaïne aanbieden.

5. Deze passages zijn feitelijk onjuist. De vishandelaren eisers II t/m IV alsmede de ruim 100 overige vishandelaren die door SVV worden vertegenwoordigd, gevestigd in Bunschoten(-Spakenburg), worden collectief in een kwaad daglicht gesteld. De beschuldigingen behelzen niet alleen de misdrijven (betrokkenheid bij) drugshandel, het verstrekken van harddrugs en deze te vervoeren en aanwezig te hebben, maar tevens het laten verrichten van kinderarbeid alsmede fiscale fraude door het zwart uitbetalen van personeel. Hierbij zouden kinderen cocaïne toegediend krijgen om harder door te kunnen werken.
6. Deze beschuldigingen worden niet gestaafd door feiten of kenbare bronnen hetgeen gezien de ernst van de beschuldigingen onzorgvuldig is. De kenbare bronnen die worden aangehaald (de burgemeester en een gemeentevoorlichter) ontkennen zich uitgelaten te hebben zoals in het artikel wordt gesuggereerd. Dit blijkt onder meer uit (pagina 12 van) het rapport dat in opdracht van de gemeente naar aanleiding van deze zaak is uitgebracht door het onafhankelijke communicatie-adviesbureau Van der Hilst “Media onderzoek gemeente Bunschoten” (**productie 2**).
7. In een vervolgartikel in de Gooi- en Eemlander van de hand van dezelfde journaliste (**productie 3**) wordt gesteld:

(...) en zelfs nu er zeer sterke aanwijzingen zijn dat ook kinderen bij hun zaterdagse baantjes in de vis van bazen regelmatig een lijntje coke krijgen, verandert er niets.

En voorts:

De politie heeft dit jaar nog een drugs- en criminaliteitsonderzoek ingesteld. Daaruit bleek dat er geen overlast door drugsgebruikende jongeren is en dat er in het dorp ook geen georganiseerd drugsnetwerk is. De onderzoekers, die met de politie, hulpverleners en de jongeren zelf gesproken hebben, konden geen andere gegevens boven tafel krijgen. Dus is er geen probleem. Maar hoe kan het dan toch dat van verschillende kanten wordt bevestigd dat jongeren in de visindustrie cocaïne aangeboden krijgen? Er is een verschil tussen iets wat officieel met cijfers (bijvoorbeeld door aangiftes) te staven is en iets dat onderhuids, in de samenleving bekend is.

8. In bovenstaand citaat wordt gesteld dat er zeer sterke aanwijzingen zijn dat er door werkgevers in de visindustrie cocaïne aan kinderen wordt verstrekt. Waaruit deze sterke aanwijzingen bestaan wordt niet duidelijk gemaakt. Wel wordt er een onderzoek van de politie in samenwerking met hulpverleners aangehaald waaruit nu juist blijkt dat er niets aan de hand is. De resultaten van dit onderzoek worden vervolgens in twijfel getrokken met de niet verifieerbare constatering dat er “onderhuids in de samenleving” bekend is dat de “visbazen” wel degelijk genoemde ernstige misdrijven plegen. De schrijfster “onderbouwt” deze stelling met de mededeling dat dit “van verschillende kanten” zou worden bevestigd. Ook hier wordt weer geen man en paard genoemd.
9. In dit artikel wordt verder nog gesteld dat de politie niet uit mag gaan van geruchten en hierom geen actie kan ondernemen tegen de ondernemers in de vishandel. Er wordt dus erkend dat het hier om geruchten gaat. Een gerucht (of: kwaadaardige roddel) kan geen basis vormen om dergelijke ernstige en infamerende beschuldigingen te uiten in een dagblad.
10. In het geval een uitgever voor de keuze staat ernstige beschuldigingen te publiceren dient deze de afweging te maken of enerzijds het belang van degenen op wie de verdenkingen betrekking hebben gezien de aard van de beschuldigingen en de ernst van de te verwachten gevolgen door publicatie dient te prevaleren of anderzijds het algemeen belang dat gediend kan zijn door het aan de kaak stellen van een misstand. Hierbij is van doorslaggevend belang de mate waarin ten tijde van de publicatie de verdenkingen steun vonden in

het toen beschikbare feitenmateriaal en de inkleding van de verdenkingen gezien in verhouding tot de voorgaande factoren en de zorgvuldigheid van het door de journalist aan zijn publicaties ten grondslag gelegde onderzoek¹.

11. Gezien het feit dat de hierboven omschreven beschuldigingen kennelijk niet gebaseerd zijn op feiten noch op bronnen die een en ander zouden bevestigen (de aangehaalde bronnen ontkennen zich uitgelaten te hebben op de manier zoals door de journaliste gesteld) en het feit dat niet is gebleken dat een gedegen onderzoek is ingesteld diende de afweging in het voordeel van de beschuldigten te worden gemaakt. De vrijheid van meningsuiting is geen vrijbrief om lukraak keiharde beschuldigingen te uiten in een dagblad. Een beroep hierop kan alleen dan slagen wanneer er klemmende redenen van publiek belang bestaan, terwijl bovendien mag worden verlangd dat de beschuldigingen berusten op onderzoek dat aan hoge eisen van zorgvuldigheid voldoet² (ook dit is hier niet het geval, zie hierboven onder 6, 8 en 9). De beschuldigingen hadden hierom niet gepubliceerd mogen worden, zeker niet zonder enig voorbehoud. Plaatsing van de artikelen is reeds hierom onrechtmatig jegens eisers. Deze conclusie wordt gedeeld door het hierboven aangehaalde rapport “Mediaonderzoek gemeente Bunschoten-Spakenburg” (productie 2).
12. Hier komt bij dat het principe van hoor en wederhoor niet is toegepast. Dit is onaanvaardbaar gezien de ernst van de beschuldigingen. Een belangenvereniging als de SVV is bij uitstek geschikt om te raadplegen alvorens naar buiten te treden met beschuldigingen die de Bunschoter vishandel in het algemeen raken. Dit is niet gebeurd.
13. Subsidiair stellen eisers dat ten onrechte en zonder verder onderzoek door gedaagden gesproken is van “visbazen”, “de visindustrie” en visbedrijven” terwijl gedaagde kennelijk een andere sector, nl. de visverwerkende industrie, voor ogen had.
14. Eisers lijden door de publicaties ernstige schade. Deze is des te groter nu talrijke landelijke media, zich baserend op de gewraakte artikelen, het bericht hebben overgenomen. Genoemde vishandelaren worden aangetast in eer en goede naam.

¹ HR 6 januari 1995, nr. 15549, NJ 1995, 422 en HR 24 juni 1983, NJ 1984, 801.

² HR 6 januari 1995, NJ 1995, 422

15. Middels zijn schrijven van 25 november 2002 heeft (de advocaat van) SVV gedaagden gesommeerd zich te onthouden van verdere beschuldigingen jegens de bij de SVV aangesloten leden en de bronnen, zo die er zijn, bekend te maken (**productie 5**), een rectificatie te plaatsen en aansprakelijkheid te erkennen waaraan gedaagden niet hebben voldaan.

VERWEER

16. Het verweer van HDC waarvan eisers in een schrijven van de advocaat van HDC kennis hebben kunnen nemen:
1. Het artikel is gebaseerd op gedegen journalistiek onderzoek met gebruikmaking van verschillende (deels anonieme) bronnen. Na publicatie is het verhaal bevestigd door andere (deels anonieme) bronnen.
 2. Er is wederhoor toegepast, zij het achteraf.
 3. HDC is niet gehouden de bronnen weer te geven vanwege een journalistiek verschoningsrecht. In dit verband haalt HDC de arresten EHRM 27 maart 1996, NJ 1996/577 (Goodwin) en HR 10 mei 1996, NJ 1996/578 (Biggelaar) aan.

WEERLEGGING

17. Met betrekking tot het verweer van HDC stellen eisers het volgende.

Er is geen sprake geweest van een gedegen journalistiek onderzoek. De enige bronnen waarnaar wordt verwezen zijn burgemeester Groen van Bunschoten en zijn voorlichter de heer D. Twillert die beiden ontkennen de uitspraken te hebben gedaan. Verder wordt aangehaald jongerenwerkster A. Kamerman die de beschuldigingen weer van horen zeggen heeft. Er wordt niemand opgevoerd die kennis omtrent de vermeende misstanden uit de eerste hand heeft. Zoals hierboven aangegeven spreekt het enige aangehaalde onderzoek de beschuldigingen juist tegen. Er worden geen feiten of getuigenverklaringen aangehaald die de beschuldigingen bevestigen. Hierom is er geen sprake van een journalistiek onderzoek dat voldoende is om de beschuldigingen te onderbouwen.

18. Het hierboven onder 2 weergegeven verweer van HDC snijdt evenmin hout. Wederhoor achteraf is, uiteraard, van geen betekenis. De ratio van de journalistieke stelregel dat iemand die beschuldigd wordt van ernstige strafbare feiten de gelegenheid krijgt om zich te verweren ziet op de publicatie waarin deze beschuldigingen worden gedaan. Niet op publicaties hierna. Het gaat erom dat de lezer de gelegenheid krijgt kennis te nemen van beide zijden van het verhaal en zich zo een genuanceerd beeld kan vormen op het moment dat deze kennis neemt van de aantijgingen, niet op een later tijdstip.
19. Met betrekking tot het door HDC aangehaalde verschoningsrecht van journalisten stellen eisers zich op het volgende standpunt. In de hierboven aangehaalde Goodwin-zaak en de Biggelaar-zaak werd bepaald dat een journalist wel degelijk gedwongen kan worden zijn bronnen te onthullen mits dit noodzakelijk is in een democratische samenleving bijvoorbeeld ter bescherming van de rechten van anderen. In dit geval dienen de geschonden rechten eisers beschermd te worden en dient HDC de bronnen te onthullen, zodat de beschuldigingen geverifieerd kunnen worden en eisers zich kunnen verdedigen. Dit is noodzakelijk in een democratische samenleving nu de rechten van eisers lichtvaardig zijn geschonden terwijl er niets blijkt van een maatschappelijk misstand dat de inbreuk op de rechten zou rechtvaardigen.

BEWIJSMIDDELEN

20. Eisers beschikken over (kopie van):
- Prod. 1: artikel in Dagblad De Gooi- en Eemlander van 8 november 2002;
 - Prod. 2: rapport “Mediaonderzoek gemeente Bunschoten-Spakenburg”;
 - Prod. 3: vervolgartikel Gooi- en Eemlander;
 - Prod. 4: sommatiebrief SVV.

MITSDIEN:

het U E.A. moge behagen bij vonnis in kort geding van U E.A. Voorzieningenrechter bij de Rechtbank te Haarlem, uitvoerbaar bij voorraad:

- I gedaagde te bevelen zich met onmiddellijke ingang te onthouden van beschuldigingen aan het adres van eisers van gelijke aard of strekking als in het artikel van 8 november 2002;
- II gedaagde te bevelen binnen acht dagen na betekening van het ten deze te wijzen vonnis de bronnen te onthullen waarop zij genoemde beschuldigingen hebben gebaseerd;
- III gedaagde te veroordelen in de eerstvolgende uitgave na het uitspreken van het onderhavige vonnis op de voorpagina een rectificatie te plaatsen van de beschuldigingen in dezelfde opmaak en grootte zonder enige toevoeging of commentaar met de volgende tekst:

RECTIFICATIE

Op vordering van de rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging SPAKENBURGSE VISHANDELSVERENIGING, gevestigd te Bunschoten alsmede van HILLEBRAND DE GRAAF, wonende te Bunschoten, handelend onder de naam "H. de Graaf", de vennootschap onder firma FA. A. DE GRAAF EN ZONEN, gevestigd te Bunschoten, de vennootschap onder firma V.O.F. HOPMAN'S ZEEVISHANDEL, gevestigd te Bunschoten, is bij vonnis van de Voorzieningenrechter van de Rechtbank te Haarlem het volgende uitgesproken. Het artikel dat op 8 november 2002 in deze uitgave onder de kop "gratis cocaïne voor personeel" waarin wordt gesteld dat visbedrijven in Bunschoten-Spakenburg personeel, waaronder kinderen, cocaïne verstrekken om deze harder te laten werken onjuist is en derhalve onrechtmatig jegens eisers.

De hoofdredactie en directie van De Gooi- en Eemlander.

- danwel subsidiair een door U.E.A. vast te stellen tekst;
- IV gedaagde te veroordelen tot het betalen van een voorschot op de in een bodemprocedure te verwachten toe te wijzen schadevergoeding ter grootte van €100.000,--, althans een zodanig bedrag als U.E.A. Voorzieningenrechter in goede justitie zal bepalen;

- V wat betreft de onder I, II en III uit te spreken veroordeling te bepalen dat bij niet-nakoming hiervan gedaagde een dwangsom zal verbeuren van €10.000,-- voor iedere dag of gedeelte hiervan dat gedaagde in gebreke mochten blijven aan de veroordelingen te voldoen;
- VI met veroordeling van gedaagde in de kosten van dit geding.

De kosten dezes voor mij, deurwaarder, zijn: €